

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku G. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie kapitału początkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 czerwca 2014 r.,

zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 10 października 2013 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 października 2013 r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w G. sprawy G. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., o ustalenie kapitału początkowego, na skutek skargi ubezpieczonej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2013 r., odrzucił skargę.

Uzasadniając odrzucenie skargi, Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie ubezpieczona - jako podstawę skargi - podała art. 403 § 2 k.p.c., tj. późniejsze wykrycie prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycie takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które

mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Skarżąca powołała się przy tym na wyroki zapadłe w sprawach dotyczących zaliczenia przy obliczaniu kapitału początkowego okresów zatrudnienia innych osób w Rolniczej Spółdzielni Pracy w W. W tym kontekście Sąd wskazał, że podobieństwo stanów faktycznych w kilku sprawach nie oznacza w żadnym razie tożsamości stosunków prawnych, o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c. W orzecznictwie i doktrynie jednoznacznie bowiem przyjmuje się, iż w przepisie tym mowa jest o tożsamości stosunków prawnych w rozumieniu *res iudicata*, czyli roszczenia między tymi samymi stronami o ten sam przedmiot sporu. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, stwierdził, że wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest dopuszczalne jedynie w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, który dotyczy „tego samego stosunku prawnego”, tzn. gdy przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku są te same prawa i obowiązki, dotyczące tych samych podmiotów, wynikające z określonych norm prawnych, które pomiędzy nimi były przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu, którego wznowienia dotyczy skarga. Tym samym więc rozstrzygnięcia w innych sprawach opartych na podobnym stanie faktycznym, nawet przy tożsamości jednej ze stron oraz przedmiotu sporu, nie oznaczają prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego i dlatego też nie mogą stanowić podstawy do wznowienia postępowania na mocy art. 403 § 2 k.p.c.

Ubezpieczona zaskarżyła to postanowienie zażaleniem, zarzucając mu „naruszenie przepisu art. 403 § 2 k.p.c., przez błędne przyjęcie, że powołanie nowej okoliczności tj. powzięcie przez ubezpieczoną po prawomocnym zakończeniu jej sprawy, informacji o wyrokach wydanych przez Sąd Okręgowy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. w sprawach sygn. akt: ... 725/07 i sygn. akt ... 1127/06, a uwzględniających odwołania pracowników zatrudnionych na tych samych zasadach co ubezpieczona w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w W. od decyzji ZUS Oddział w T. odmawiających im zaliczenia okresu zatrudnienia w Spółdzielni do świadczeń emerytalnych - nie są okolicznościami, które można uznać za prawomocne wyroki, które dotyczą tego samego stosunku prawnego, w sytuacji gdy od strony podmiotowej tożsamość stosunku prawnego nie musi oznaczać dokładnie tych samych stron”.

W uzasadnieniu podniesiono, przywołując wypowiedzi literatury, że stanowisko przedstawione w orzeczeniu Sądu Najwyższego, na które powołuje się Sąd pierwszej instancji jest zbyt daleko idące, ogranicza niesłusznie podstawę wznowienia określoną w art. 403 § 2 k.p.c. Wskazano, że gdyby w wyrokach wystąpiła tożsamość zarówno od strony podmiotowej jak i przedmiotowej - zachodziłaby powaga rzeczy osądzonej. Od strony podmiotowej tożsamość stosunku prawnego nie musi oznaczać dokładnie tych samych stron. Tożsamość natomiast od strony przedmiotowej istnieje w sprawie zakończonej orzeczeniem niekorzystnym dla ubezpieczonej oraz wyrokami, na które się powołuje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Z przepisu tego jasno wynika, że nie chodzi o jakikolwiek wyrok prawomocny, ale wyrok dotyczący tego samego (a nie takiego samego) stosunku prawnego. O tożsamości stosunku prawnego można mówić w sytuacji, gdy wyrok jest tożsamy zarówno od strony przedmiotowej, jak i podmiotowej, czyli dotyczy - poza przypadkami następstwa prawnego i rozszerzonej prawomocności wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.) - tych samych osób oraz tych samych praw i obowiązków pomiędzy tymi osobami, a inaczej mówiąc, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku są te same prawa i obowiązki, dotyczące tych samych podmiotów, wynikające z określonych norm prawnych, które pomiędzy nimi były przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu, którego wznowienia dotyczy skarga. Sama zbieżność stanów faktycznych i prawnych nie oznacza tożsamości stosunku prawnego, a w związku z tym wykładnia prawa dokonana w wyroku objętym skargą o wznowienie postępowania odmienna od wykładni przedstawionej w wykrytym prawomocnym wyroku, na tle tych samych przepisów i w podobnych, a nawet takich samych stanach faktycznych, nie stanowi

podstawy wznowienia w trybie art. 403 § 2 k.p.c. (por. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1999 r., III AO 10/99, OSNAPiUS-wkł. 1999 nr 15, poz. 1; z dnia 14 marca 2000 r., II UZ 1/00, LEX nr 464485; z dnia 22 października 2009 r., I UZ 64/09, LEX nr 560531, z dnia 21 stycznia 2011 r., II PZ 51/10, LEX nr 784934).

Można zgodzić się z oceną, że późniejsze wykrycie wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego nie odnosi się jedynie do sytuacji, w której byłoby możliwe podniesienie w związku z jego istnieniem zarzutu „rzeczy osądzonej” W tym wypadku wchodziłaby w grę nieważność postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.) i należy zakładać, że tak skonstruowana podstawa wznowienia została ujęta w art. 401 k.p.c. Tożsamość stosunku prawnego, którego dotyczą różne wyroki, nie jest zatem uwarunkowana tym samym przedmiotem tych postępowań (rodzajem spraw, w których zapadły orzeczenia), ale na pewno od strony podmiotowej musi oznaczać te same strony.

Z tego względu trafne jest stanowisko Sądu drugiej instancji, że wskazana przez skarżącą podstawa wznowienia nie występuje.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.